

بررسی اپیدمی اسهال در روستای ده چشمه شهرستان فارس استان چهار محال و بختیاری در تیر و

مرداد ماه ۱۳۸۳

نویسندگان: دکتر حسین معصومی اصل^۱، دکتر بابک عشرتی^۲، دکتر سید محمد کاظم حسینی اصل^۳، دکتر محمود سروش^۱، دکتر رضا خدیوی^۳، دکتر محمد تقی برجیان^۳، دکتر مهناز طارمی^۴، دکتر محمد رضا خسروی^۲

چکیده:

طغیان بیماریهای ناشی از آب و غذا همه ساله در اقصی نقاط کشور اتفاق می افتد. در تاریخ ۱۳۸۳/۴/۳۰ بر اساس گزارش یکی از مطب های خصوصی شهر فارس (از استان چهار محال و بختیاری) مبنی بر مراجعه تعداد زیادی از موارد مبتلا به اسهال حاد که همگی از روستای نزدیکی این شهر به نام ده چشمه بودند وقوع یک اپیدمی مورد ظن قرار گرفت که با بالا رفتن موارد گزارش شده از سایر مطب ها و نیز مرکز بهداشتی درمانی روستای یاد شده وقوع اپیدمی اسهال توسط مرکز بهداشت شهرستان فارس و مرکز بهداشت استان چهار محال و بختیاری مورد تایید قرار گرفت. آزمایش نمونه مدفوع بیماران شیگلایکستری را تأیید کرد ۱۰٪ مبتلایان بستری شدند و موردی از مرگ و میر گزارش نشد. بررسی حاضر به منظور تعیین برخی عوامل موثر در ایجاد اپیدمی در منطقه روستای ده چشمه به صورت یک مطالعه مورد شاهدی انجام شده است. انتخاب مورد ها به تعداد ۱۶۶ نفر به صورت تصادفی از بین ۵۰۹ نفر مبتلا به اسهال صورت گرفته است. برای انتخاب شاهد ها از روی لیست شماره خانوار به صورت تصادفی تعداد ۱۶۶ خانوار انتخاب شدند. در کل تعداد ۳۳۲ پرسشنامه مربوط به گروه های تحت مطالعه تکمیل گردید. با محاسبه نسبت شانس و حدود اطمینان ۹۵٪ آن ($OR=1.69, 95\%CI:1.09-2.61$) مشخص شد که بین دو متغیر استفاده از آب چشمه و بیماری رابطه معنی دار وجود دارد. استفاده از آب چشمه می تواند به عنوان یک عامل خطر در ایجاد بیماری نقش داشته باشد. این مسئله با در نظر گرفتن سیستم دفع فاضلاب در منطقه می تواند قابل توجیه باشد بدین ترتیب در صورت عدم تصحیح در سیستم دفع فاضلاب روستا باید در فصول گرم سال انتظار ایجاد همه گیری های ناشی از مصرف آب آلوده را داشت.

مقدمه

در تاریخ ۱۳۸۳/۴/۳۰ بر اساس گزارش یکی از مطب های خصوصی شهر فارس مبنی بر مراجعه تعداد زیادی از موارد مبتلا به اسهال حاد که همگی از روستای نزدیک این شهر به نام ده چشمه بودند وقوع یک اپیدمی مورد ظن قرار گرفت که با بالا رفتن موارد گزارش شده از سایر مطب ها و نیز مرکز بهداشتی درمانی روستای یاد شده و مقایسه آمار گزارش شده با روند قبلی وقوع اپیدمی اسهال توسط مرکز بهداشت شهرستان فارس و مرکز بهداشت استان چهار محال و بختیاری مورد تایید قرار گرفت. روستای ده چشمه با جمعیت ۵۰۳۷ نفر در ۳ کیلومتری در جنوب شهرستان فارس در استان چهار محال و بختیاری قرار دارد. وجود چشمه های متعدد و کتیبه تاریخی و آب و هوای خنک منطقه باعث شده که روستای مزبور از جاذبه های گردشگری در استان به شمار آید. بررسی های اولیه افراد مبتلا احتمال آلوده شدن آنها از طریق مصرف آب آلوده را مطرح می کرد. همچنین از تعداد ۱۳ مورد کشت مدفوعی که در مرکز تحقیقات گوارش دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی انجام شد هر ۱۳ مورد شیگلا فلکستری را نشان داد. در ۴ نمونه هم زمان با رشد شیگلا، میکروب E.coli نیز بدست آمد. در آزمایش به عمل آمده از آب آشامیدنی منطقه آلودگی میکروبی هم در آب چشمه های منطقه نشان داده شد. در روستای ده چشمه اکثر خانه ها فاضلاب خود را مستقیماً به داخل رودخانه های اطراف وارد می کنند و در برخی منازل نیز چاه جذبی وجود دارد که به خاطر نفوذ پذیری زمین در این منطقه و نیز بالا بودن آب های سطحی فاضلاب به راحتی با آب های جاری در منطقه در ارتباط است. بررسی حاضر به منظور تعیین رابطه مصرف آب چاه و همه گیری اسهال در منطقه روستای ده چشمه انجام شد.

مواد و روش ها:

شد به نظر می رسد همه مبتلایان از تاریخ فوق ثبت شده باشند. شایان ذکر است که تاریخ خاتمه اپیدمی نیز در این مطالعه ۱۳۸۳/۵/۱۶ بوده است. گروه شاهد در این مطالعه کلیه افراد ساکن روستای ده چشمه بودند که در محدوده زمانی فوق بر اساس گفته خود به عنوان مورد اسهال شناخته نشده باشند. منظور از اسهال در این مطالعه دفع مدفوع آبکی به تعداد بیش از ۳ بار در روز که می تواند همراه یا بدون خون باشد.

انتخاب افراد گروه مورد به تعداد ۱۶۶ نفر به صورت تصادفی از روی لیست خطی موجود در مرکز بهداشت از میان بیش از ۵۰۹ بیمار

مطالعه حاضر یک مطالعه مورد شاهدی بود که در روستای فارس بر روی افراد بیمار و سالم انجام شد. در این مطالعه فردی مبتلا به اسهال در نظر گرفته شد که ساکن روستای ده چشمه از توابع شهرستان فارس استان چهار محال و بختیاری بود و بیماری او از تاریخ ۱۳۸۳/۴/۳۰ (تاریخ شروع اپیدمی بر اساس گزارش مرکز بهداشت استان چهار محال و بختیاری) شروع و در لیست خطی مرکز بهداشت شهرستان فارس ثبت شده بود. با توجه به آن که گزارش گیری به صورت فعال از تمام مراکز بهداشتی درمانی و مطب های خصوصی و بیمارستان شهرستان فارس و شهرکرد انجام می

۱- مرکز مدیریت بیماریها، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

۲- دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران

۳- دانشگاه علوم پزشکی چهارمحال و بختیاری

۴- مرکز تحقیقات گوارش و کبد دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی